

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

VSTUPNÍ ČÁST

Název modulu

Člověk v demokratické společnosti (E)

Kód modulu

SP-m-2/AD24

Typ vzdělávání

Všeobecné vzdělávání

Typ modulu

všeobecně vzdělávací

Využitelnost vzdělávacího modulu

Kategorie dosaženého vzdělání

E (dvouleté, EQF úroveň 2)

Vzdělávací oblasti

SP - Člověk a společnost

Komplexní úloha

Obory vzdělání - poznámky

Délka modulu (počet hodin)

8

Poznámka k délce modulu

Platnost modulu od

30. 04. 2020

Platnost modulu do

Vstupní předpoklady

Bez prerekvizit.

Modul je univerzálně použitelný pro širokou cílovou skupinu. Vstupním požadavkem jsou způsobilosti získané absolvováním ZŠ.

JÁDRO MODULU

Charakteristika modulu

Obecný cíl

Obecným cílem modulu je, aby žák znal základní lidská práva a svobody, demokratické principy státu a aby jako občan demokratického státu dovedl zodpovědně uplatnit své volební právo a být odpovědným občanem.

Obsahová charakteristika

Modul se zaměřuje na základní principy, na kterých je postavena demokratická společnost: základní lidská práva a svobody (popsané v Ústavě České republiky a Listině základních práv a svobod), demokratické principy a hodnoty, volby. Jádrem modulu nespočívá ve výkladu teoretických poznatků – modul se v rámci vybraných témat věnuje zejména

praktickým otázkám a souvislostem, které se žáka mohou přímo dotýkat v jeho osobním i profesním životě. Modul v žácích rozvíjí dovednost uvědomovat si jejich základní práva a svobody v kontextu konkrétních životních situací, dovednost zodpovědně využívat jejich volebního práva i zapojovat se do občanských aktivit. Kultivuje u žáků postoj, že na rozhodování a aktivitách jednotlivce záleží.

Modul staví na faktografické základně, avšak pouze v nezbytně nutném rozsahu. Jeho funkce je především praktická a výchovná a zahrnuje postojovou a hodnotovou složku.

Cílová skupina

Modul je určen žákům kategorie vzdělání E (s výučním listem) napříč všemi obory vzdělání.

Návaznosti modulu

Modul má vztah k následujícím (povinným) modulům: Soužití v lidském společenství (člověk a společnost), Právní záležitosti (člověk a společnost), Svět v souvislostech (člověk a společnost). Moduly lze řadit v libovolném pořadí.

Očekávané výsledky učení

- žák vztahuje jemu blízké životní situace k základním lidským právům a svobodám (garantovaným Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod)
- žák navrhuje a obhájí postupy, prostřednictvím kterých se může jako odpovědný občan účastnit voleb a dalších občanských aktivit

Obsah vzdělávání (rozpis učiva)

- základní lidská práva a svobody
  - základní lidská práva a svobody v Ústavě České republiky a Listině základních práv a svobod
  - porušování lidských práv a svobod a obrana proti němu v konkrétních životních situacích
- odpovědné občanství
  - principy demokratické společnosti
  - praktické aspekty voleb – průběh voleb, příprava a rozhodování voliče
  - politické strany/hnutí ve volbách – programy politických stran/hnutí, politický extremismus
  - další občanské aktivity – dobrovolnictví

Učební činnosti žáků a strategie výuky

Ačkoliv je téma postaveno na teoretickém základě, důraz je vhodně klást především na činnostní strategie, prožitek žáka, obhajování názoru, diskuzi.

Pro dosažení výsledků učení jsou doporučeny následující činnosti (pozn. není nutné využít všechny):

- brainstorming (např. základní lidská práva a svobody, principy demokracie, možnosti zapojení člověka do občanských aktivit)
- formulování názoru a diskuze ve třídě (např. základní lidská práva a svobody, manipulativní prezentace politických stran/hnutí, politický extremismus)
- konfrontace s příběhy (video, obrazy, příp. texty – podle úrovně žáků), ve kterých dochází k naplňování/porušování základních lidských práv a svobod, s následnou reflexí
- práce se situacemi ze života, ve kterých mohou být porušována základní lidská práva a svobody žáků v jejich osobním či profesním životě
- práce se zjednodušeným textem Ústavy České republiky a Listiny základních práv a svobod
- zjednodušená inscenace voleb nebo části voleb
- analýza předvolebních aktivit či volebních programů politických stran/hnutí (možné jaké práce ve skupině s prezentací výsledku)
- krátká dobrovolnická aktivita, návrh na zlepšení vybrané situace ve vlastním okolí
- výklad učitele (v omezené míře)

Zařazení do učebního plánu, ročník

VÝSTUPNÍ ČÁST

Způsob ověřování dosažených výsledků

Vzdělávací modul má především vybavit žáka povědomím o demokratických a lidskoprávních principech demokratického státu a motivovat ho k odpovědnému zapojení do občanských aktivit, ať prostřednictvím voleb, či dobrovolnických aktivit. Výsledky učení je vhodné ověřovat zejména v průběhu modulu (průběžné hodnocení zapojení žáka, formativní hodnocení), doplňkově pak také na konci, kdy je možné ohodnotit výsledky praktických činností.

Hlavním kritériem pro splnění modulu je, že žák projde osobní zkušeností s tématem a s řešením praktických úkolů. Pro ověřování a hodnocení v průběhu modulu je možné využít všechny činnosti, kterých se budou žáci aktivně účastnit. Těžiště při hodnocení pak spočívá především v postupu s přihlédnutím k výsledku. V případě týmové práce je nutné předem určit podíl každého člena týmu na plánovaném výsledku.

Kritéria hodnocení

Modul žák splní, pokud jeho práce v průběhu modulu naplňuje následující body:

- žák vztahuje jemu blízké životní situace k základním lidským právům a svobodám (garantovaným Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod).
  - žák na příkladu jemu blízkých životních situací uvede, v čem v konkrétním případě spočívají základní lidská práva a svobody (garantované Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod)
  - žák na ukázkách životních situací rozpozná porušování základních lidských práv a svobod
- žák navrhuje a obhájí postupy, prostřednictvím kterých se může jako odpovědný občan účastnit voleb a dalších občanských aktivit
  - žák v modelové situaci uskuteční a obhájí svůj výběr kandidáta/kandidující strany ve volbách
  - žák na příkladech demonstrovuje úskalí při uplatňování volebního práva (manipulativní prezentace politických stran/hnutí, dvousečnost opatření ve volebních programech, politický extremismus apod.)
  - žák navrhne (a příp. uskuteční) dobrovolnickou aktivitu a obhájí její přínos

Doporučená literatura

Aktivita Co to jsou politická práva?: <http://www.vychovakobcanstvi.cz/co-to-jsou-politicka-prava>

Aktivita Krok ke změně obcí s otevřenýma očima (str. 16–27): <http://www.otevrenaspolecnost.cz/aktuality/6740-klic-k-rozhodovani>

Aktivita Náramky od Kamar: <https://www.jsns.cz/lekce/15548-naramky-od-kamar>

Aktivita Práva, svobody a povinnosti (103–130):

http://www.obcanskevzdelavani.cz/uploads/4a1fb98fe2ff234c9c17d449543d456a52af41bb_uploaded_cov2012-zivot_v_demokracii.pdf

Aktivita Proč bránit demokracii, když je?: <http://www.vychovakobcanstvi.cz/proc-branit-demokracii-kdyz-je?>

Aktivita Shin – pravdivý příběh ze Severní Koreje: <http://www.vychovakobcanstvi.cz/shin-pravdivy-pribeh-ze-severni-koreje-0?>

Aktivita Spor o školní časopis Křik tercie (str. 112–114): <http://www.streetlaw.eu/soubory/dokumenty/street-law-aneb-jak-ucit-pravo-na-strednich-skolach.pdf>

Aktivita Třídní ústava (str. 115–117): <http://www.streetlaw.eu/soubory/dokumenty/street-law-aneb-jak-ucit-pravo-na-strednich-skolach.pdf>

Aktivita Úvod do lidských práv: <http://streetlaw.livepreview.cz/uvod-do-lidskych-prav.html>

Aktivita Veřejná politika: <http://www.vychovakobcanstvi.cz/verejna-politika-0>

Aktivita Volby a voliči: <https://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/1865/VOLBY-A-VOLICI.html/>

Poznámky

- V úspěšnosti průběhu modulu hraje zásadní roli učitel a jeho vedení a podpora, které poskytuje žákům při provádění učebních činností.
- V průběhu realizace vzdělávacího modulu se žáky se doporučuje minimalizovat použití pojmů vyjádřených cizími slovy.

Obsahové upřesnění

VV - Všeobecné vzdělávání

Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Aneta Vencovská. [Creative Commons CC BY SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.